

Izložba »Zagreb u čast palih boraca i žrtava fašizma« u Muzeju grada Zagreba

OTKRIVANJE SPOMEN - PLOČE PALIM MUZEJSKO - KONZERVATORSKIM RADNICIMA I PROSLAVA 13-GODIŠNJICE OSLOBOĐENJA ZAGREBA U MUZEJU GRADA ZAGREBA

Podružnica Zagreb Društva muzejsko-konzervatorskih radnika N.R. Hrvatske svečano je komemorirala uz prisustvo predsjednika NO grada Zagreba druga Većeslava Holjevca, organizacionog sekretara Gradskog komiteta SKJ druga Pere Cara, sekretara Savjeta za nauku i kulturu NRH prof. Anice Magašić, predsjednika Savjeta za kulturu NOG Zagreba drugarice Stojanke Aralice i drugih uzvanika javnih i kulturnih radnika dne 7. V. 1958. drugove muzealce pale kao žrtve fašizma i u Narodno oslobodilačkoj borbi. Spomen-ploča s imenima palih drugova ugrađena je na ulazu u Muzej grada Zagreba; u izložbenoj dvorani Muzeja otvorena je uz tu svečanost izložba »Zagreb u čast palih boraca i žrtava fašizma«,

a isti je Muzej izdao i publikaciju, u kojoj su objavljeni svi spomenici i spomen-ploče toga značaja na širem i užem području grada.

Proslavu je otvorio direktor Muzeja grada Zagreba dr. Franjo Buntak. Uspomeni na pale drugove evocirala je prisnim i toplim riječima drugarica Zdenka Munk, a nakon toga je predsjednik drug Holjevac otkrio spomen-ploču. Pjevački zbor »Bratstvo i jedinstvo« otpjevao je nekoliko borbenih pjesama, iza čega je prof. Tomo Čubelić održao kratko predavanje o borbama za Zagreb 1945. godine. Svečanost je završena otvorenjem izložbe »Zagreb u čast palih boraca i žrtava fašizma«, kroz koju je goste proveo Dušan Korać.

»Nakon završene NOB-e u novoj socijalističkoj Jugoslaviji građani Zagreba, kao i drugih krajeva naše zemlje, smatrali su svojom dužnošću da odaju počast hiljadama palih boraca za slobodu, bratstvo i jedinstvo naše domovine. Zato građani i društvene organizacije obilježavaju historijska mjesta u vezi s događajima i ličnostima Narodne revolucije«. — Ovim rečenicama počinje izložba postavljena u čast neumrlih boraca, koji svojim samoprijegorom služe kao primjer mladim generacijama.

Centralno mjesto u izložbenoj dvorani zauzima skulptura Julija Papića »Ustanak«, koja prikazuje radnike i seljake naših krajeva u borbi za prava i sretniju budućnost naših naroda. U ovoj grupi su izloženi radovi Grge Antunca (poprsje Narodnog heroja Viljema Galjera), Vanje Radauša (poprsje Vladimira Nazora), Koste Angeli-Radovani (glava Narodnog heroja Nade Dimić) i Vojina Bakića (glava Ivana Gorana Kovačića),

Tematika iz Narodne revolucije daje poticaj za stvaranje mnogim našim kiparima, pa se njihova djela nalaze na mnogim trgovima i parkovima zagrebačkog područja. Svi ovi značajni spomenici izloženi su u velikim fotografijama na crvenoj podlozi ukusno izrađenih panoa. Između ostalih su izloženi: »Spomenik žrtvama fašizma« od Frana Kršinića, »Nošenje ranjenika« Antuna Augustinčića, »Ranjenik«, »Narodni heroj Rade Končar« i spomenik palim borcima u Podsusedu Vanje Radauša, spomenik palim borcima u Vrapču Pavla Perića i spomenik palim borcima u Zelini od Julija Papića.

Na suprotnoj strani nalazi se pano sa bistama Zorka Goluba (rad Vanje Radauša), Josipa Hvale (rad Rudolfa Ivanko-

vića), dra Mladena Stojanovića (rad Sretena Stojanovića). Uz njih se redaju monumentalni spomenici »Bombaš« iz Vel. Gorice, rad Emila Bohutinskog, Spomenik narodnih heroja projektanta Đuke Kavurića, Spomenik palim Jevrejima djelo Antuna Augustinčića, Spomenik palim borcima u Samoboru Nikole Njirića i niz spomen-ploča i obeliska s natpisom, koji su podignuti na užem i širem terenu Zagreba.

Teme iz Narodne revolucije i socijalističke izgradnje obrađuju se i na naučnom i na književnom polju, pa o njima postoji velika literatura, koja je izložena u vitrinama. Spomenut ću samo najznačajnije: »Žene Hrvatske u NOB-i«, »Za čovjeka«, »Iz ilegalnog Zagreba«, »Borbeni put SKOJ-a«, »Ljudi i događaji«, »Sa zagrebačkog omladinskog fronta«. Sva ta nabrojena, i druga, ovdje poimence navedena, djela govore o našoj slavnoj revoluciji i herojstvu našeg naroda u borbi s okupatorom i domaćim izdajicama, koji su se stavili u službu fašizmu.

Pregled postavljenih spomenika i spomen ploča nalazimo na lijepo izrađenoj karti užeg i šireg područja Zagreba, u koju su uneseni svi podignuti spomenici i spomen ploče. Iznad karte je natpis: »Na području Zagreba podignuto je 97 spomen ploča, 36 raznih kamenih spomenika, 32 skulpturalna spomenika, 3 memorijalna muzeja i uređuje se veliki broj grobova«.

Ispred državne zastave stoji bista maršala Tita, a na suprotnoj strani bista druga Vladimira Bakarića, ljudi, koji vode naš narod kroz borbu i izgradnju za stvaranje boljih životnih uvjeta širokih narodnih masa.

Dušan Korać